

PRIMAGAZ

Säkerhetsdatablad

Enligt 453/2010 och 1272/2008

Utfärdat 2015-09-29 | Ersätter blad utfärdat 2015-04-09

AVSNITT 1: NAMNET PÅ ÄMNET/BLANDNINGEN OCH BOLAGET/FÖRETAGET

1.1 PRODUKTBETECKNING

Handelsnamn : Butan

1.2 RELEVANTA IDENTIFIERADE ANVÄNDNINGAR AV ÄMNET ELLER BLANDNINGEN OCH ANVÄNDNINGAR SOM DET AVRÅDS FRÅN

Identifierade användningar: Gas under tryck för drift av campingutrustning t.ex. kök, lyktor och brännare.

1.3 NÄRMARE UPPLYSNINGAR OM DEN SOM TILLHANDAHÅLLER SÄKERHETSATABLAD

Företag Primagaz Sverige AB
Kraftverksvägen 444 32
Stenungsund
Kontaktperson Henrik Wilhelmsson
Telefon 0303-72 71 00
E-post hwi@primagaz.se

1.4 TELEFONNUMMER FÖR NÖDSITUATIONER

I nödläge kontakta Giftinformationscentralen, larmnr 112
Giftinformationscentralen (Sverige) icke-akut:
Tel 08-33 12 31; <http://www.giftinformationscentralen.se>

AVSNITT 2: FARLIGA EGENSKAPER

2.1 KLASSIFICERING AV ÄMNET ELLER BLANDNINGEN

Klassificering enligt 1272/2008
Extremt brandfarlig gas (Kategori 1)
Kondenserad gas under tryck

2.2 MÄRKNINGSUPPGIFTER

Märkningsuppgifter enligt 1272/2008
Faropiktogram

Signalord Fara

FAROANGIVELSER	
H220	Extremt brandfarlig gas
H280	Innehåller gas under tryck. Kan explodera vid uppvärmning
SKYDDANGIVELSER	
P210	Får inte utsättas för värme, heta ytor, gnistor, öppen låga eller andra antändningskällor. Rökning förbjuden
P377	Läckande gas som brinner: Försök inte släcka branden om inte läckan kan stoppas på ett säkert sätt
P381	Avlägsna alla antändningskällor om det kan göras på ett säkert sätt
P410+P403	Skyddas från solljus. Förvaras på väl ventilerad plats

2.3 ANDRA FAROR

Ej relevant.

AVSNITT 3: SAMMANSÄTTNING/INFORMATION OM BESTÅNDSDELAR

Denna produkt består av ett rent eller nästan rent ämne.

3.1 ÄMNEN

Kemisk formel C_4H_{10}

Molekylvikt 58.1241

BESTÅNDSDEL		RENHET
BUTAN < 0,1 % BUTADIEN		
CAS nr	106-97-8	90 - 100%
EG nr	203-448-7	
Index nr	601-004-00-0	

Förekomst av föroreningar, stabiliseringsmedel eller andra enskilda beståndsdelar än huvudbeståndsdelen framgår av det kemiska namnet och renhetsgraden.

Förklaringar till ingrediensernas klassificering och märkning ges i Avsnitt 16e. Officiella förkortningar är skrivna med normal stil. Med kursiv stil anges specifikationer och/eller kompletteringar som använts vid beräkning av blandningens klassifikation, se Avsnitt 16b

AVSNITT 4: ÅTGÄRDER VID FÖRSTA HJÄLPEN

4.1 BESKRIVNING AV ÅTGÄRDER VID FÖRSTA HJÄLPEN

Generellt

- Låt den skadade vila på varm plats med frisk luft samt skölj näsa, mun och svalg med vatten. Kvarstår symptom uppsök läkare.
- Försök aldrig ge medvetslös person vätska eller annat via munnen.
- Vid minsta tvekan eller om symptom kvarstår, sök läkare.

Vid inandning

- Låt den skadade vila på varm plats med frisk luft eller syrgas, och för snarast till sjukhus.

Vid kontakt med ögonen

- För säkerhets skull, spola ögat med vatten. Om symptom uppkommer, kontakta läkare.

Vid hudkontakt

- Tag av förorenade kläder.
- Värm utsatt kroppsdel i varmvatten om köldskada uppstått.

4.2 DE VIKTIGASTE SYMPTOMEN OCH EFFEKTERNA, BÅDE AKUTA OCH FÖRDRÖJDA

Uppgifter om symptom ej entydiga eller saknas för denna produkt.

4.3 ANGIVANDE AV OMEDELBAR MEDICINSK BEHANDLING OCH SÄRSKILD BEHANDLING SOM EVENTUELLT KRÄVS

- Symptomatisk behandling.

AVSNITT 5: BRANDBEKÄMPNINGÅTGÄRDER

5.1 SLÄCKMEDEL

Lämpliga släckmedel

- Släckes med pulver eller koldioxid; Brandman kan använda spridd vattenstråle.

Olämpliga släckmedel

- Får ej släckas med vatten med högt tryck.

5.2 SÄRSKILDA FAROR SOM ÄMNET ELLER BLANDNINGEN KAN MEDFÖRA

- Brinner under utveckling av rök innehållande hälsoskadliga gaser (kolmonoxid och koldioxid).
- Gasen bildar explosiv blandning med luft.
- Vid brand kan tryck byggas upp varvid förpackningen riskerar att explodera.
- Brandfarlig gas.

5.3 RÅD TILL BRANDBEKÄMPNINGSPERSONAL

- Släckning ska ske på stort avstånd på grund av explosionsfaran.
- Vid brand använd friskluftsmask

AVSNITT 6: ÅTGÄRDER VID OAVSIKTLIGA UTSLÄPP

6.1 PERSONLIGA SKYDDSÅTGÄRDER, SKYDDSUTRUSTNING OCH ÅTGÄRDER VID NÖDSITUATIONER

- Gasmask med filter typ A (brun) kan behövas vid sanering.
- Inandas ej gasen.
- Observera risken för antändning och explosion.
- Vid små utsläpp < 5 kg Utrym området och ventiler bort ångorna.
- Stäng av utrustning med öppen låga, glöd eller annan hetta.
- Bryt strömtillförsel med huvudbrytare men ej med brytare i rummet där spill skett.
- Observera risken för gnistbildning på grund av statisk elektricitet. Tag ej av kläder i det rum där spill skett.

6.2 MILJÖSKYDDSÅTGÄRDER

- Undvik utsläpp till mark, vatten eller luft.

6.3 METODER OCH MATERIAL FÖR INNESLUTNING OCH SANERING

- Utrym utsläppsplatsen, stäng till och kalla på räddningstjänsten (Nödtele 112). Observera risken för gasexplosion.
- Försök inte sanera själv om du inte har speciell utbildning för sanering av denna produkt.

6.4 HÄNVISNING TILL ANDRA AVSNITT

- Se avsnitt 8 och 13 för personlig skyddsutrustning och avfallshantering.

AVSNITT 7: HANTERING OCH LAGRING

7.1 FÖRSIKTIGHETSMÅTT FÖR SÄKER HANTERING

- Inandas ej ångorna och undvik kontakt med hud, ögon och kläder.
- Kontrollera regelbundet slangar och förslutningar med avseende på gasläckage.
- Produkten skall förvaras så att hälso- och miljörisker förebyggs.
- Undvik kontakt med människor och djur och släpp inte ut produkten i känslig miljö.
- Förvaras väl tillsluten.
- Håll denna produkt avskild från matvaror och utom räckhåll för barn och husdjur.
- Ät, drick och rök inte i lokal där denna produkt hanteras.
- Arbeta så att spill förebyggs. Om spill ändå skulle uppstå, åtgärda det omedelbart enligt anvisningarna i Avsnitt 6 i detta säkerhetsdatablad.
- Öppen eld, heta föremål, gnistbildning eller andra antändningskällor får inte förekomma i lokal där denna produkt hanteras.
- Förebygg statisk elektricitet genom halvledande golv och skosulor och en luftfuktighet över 50%.

7.2 FÖRHÅLLANDEN FÖR SÄKER LAGRING, INKLUSIVE EVENTUELL OFÖRENLIGHET

- Lagras ej över normal rumstemperatur eller i direkt solljus.
- Förvaras i väl ventilerat utrymme.
- Utrymningsplan ska finnas och utrymningsvägarna får ej vara blockerade.
- Nöddusch och ögonspolning skall finnas på arbetsplatsen.
- Förvaras ej i närheten av syrgas eller annan oxiderande gas.
- Kontakt med produkten i flytande form kan orsaka köldskador.

7.3 SPECIFIK SLUTANVÄNDNING

- Ej relevant.

AVSNITT 8: BEGRÄNSNING AV EXPONERINGEN/PERSONLIGT SKYDD

8.1 KONTROLLPARAMETRAR

8.1.1 Nationella gränsvärden AFS 2011:18, Sverige

- Samtliga ingredienser (se Avsnitt 3) saknar hygieniska gränsvärden.

8.2 BEGRÄNSNING AV EXPONERINGEN

- För förebyggande av risker i arbetet måste hänsyn tas till de fysikaliska farorna (se Avsnitt 2 och 10) med denna produkt enligt EU-direktiv 89/391 och 98/24 samt nationell arbetsmiljölagstiftning.
- Ögonskydd bör användas vid risk för direktkontakt eller stänk.
- Skyddshandskar behövs normalt inte med anledning av egenskaperna hos denna produkt. Skyddshandskar kan behövas på grundval av andra arbetsförhållanden, t ex nötning, temperaturförhållanden eller mikrobiologiska faror. Särskilt känsliga personer kan använda handskar märkta "Low Chemical resistant" eller "Waterproof" eller med vidstående piktogram.
- Friskluftsmask kan behövas.
- Gasmask med filter typ A (brun) kan behövas.
- För begränsning av miljöexponering, se Avsnitt 12.

AVSNITT 9: FYSIKALISKA OCH KEMISKA EGENSKAPE

9.1 INFORMATION OM GRUNDLÄGGANDE FYSIKALISKA OCH KEMISKA EGENSKAPER

a) Utseende Form:	Kondenserad gas
Utseende Färg:	Färglös
b) Lukt	Bensinliknande
c) Lukttröskel	Ej tillämpligt
d) pH-värde	Ej tillämpligt
e) Smältpunkt/frys punkt	-138.35 °C
f) Initial kokpunkt och kokpunktsintervall	-0.45 °C vid atmosfärtryck (101325 Pa)
g) Flampunkt	Ej tillämpligt
h) Avdunstningshastighet	Ej tillämpligt
i) Brandfarlighet (fast form, gas)	Extremt brandfarlig gas
j) Övre/undre brännbarhetsgräns eller explosionsgräns	Nedre explosionsgräns 1.5% Övre explosionsgräns 8.5%
k) Ångtryck	Ej tillämpligt
l) Ångdensitet	2.10
m) Relativ densitet	Ej tillämpligt
n) Löslighet	Ej tillämpligt
o) Fördelningskoefficient: n-oktanol/vatten	Ej tillämpligt
p) Självantändningstemperatur	Ej tillämpligt
q) Sönderfallstemperatur	Ej tillämpligt
r) Viskositet	Ej tillämpligt
s) Explosiva egenskaper	Ej tillämpligt
t) Oxiderande egenskaper	Ej tillämpligt

9.2 ANNAN INFORMATION

Inga uppgifter tillgängliga

AVSNITT 10: STABILITET OCH REAKTIVITET

10.1 REAKTIVITET

Produkten innehåller inga ämnen som kan ge upphov till farliga reaktioner under normala hanterings- och användningsförhållanden.

10.2 KEMISK STABILITET

Produkten är stabil under normala lagrings- och användningsbetingelser.

10.3 RISKEN FÖR FARLIGA REAKTIONER

Inga farliga reaktioner kända.

10.4 FÖRHÅLLANDEN SOM SKA UNDVIKAS

Undvik uppvärmning, gnistor och öppna lågor.

10.5 OFÖRENLIGA MATERIAL

Undvik kontakt med oxiderande ämnen.

10.6 FARLIGA SÖNDERDELNINGSPRODUKTER

Inga vid normala förhållanden.

AVSNITT 11: TOXIKOLOGISK INFORMATION

11.1 INFORMATION OM DE TOXIKOLOGISKA EFFEKTERNA

Akut toxicitet

LC50 råtta Inhalation 4h = 658 mg/L.

Frätande/irriterande på huden

Säkra uppgifter om frätande eller irriterade egenskaper saknas. Det finns ingen anledning att misstänka sådana effekter, men behandla ändå ämnet med försiktighet och rapportera eventuella symptom eller skador till tillverkaren eller distributören.

Allvarlig ögonskada/ögonirritation

Säkra uppgifter om effekter på ögat saknas. Det finns ingen anledning att misstänka sådana effekter, men behandla ändå ämnet med försiktighet och rapportera eventuella symptom eller skador till tillverkaren eller distributören.

Luftvägs-/hudsensibilisering

Säkra uppgifter om specifik överkänslighet vid inandning eller hudkontakt saknas. Det finns ingen anledning att misstänka sådana effekter, men behandla ändå ämnet med försiktighet och rapportera eventuella symptom eller skador till tillverkaren eller distributören.

Mutagenitet i könsceller

Säkra uppgifter om mutagen effekt i könsceller saknas. Det finns ingen anledning att misstänka sådana effekter, men behandla ändå ämnet med försiktighet och rapportera eventuella symptom eller skador till tillverkaren eller distributören.

Cancerogenitet

Säkra uppgifter om carcinogen effekt saknas. Det finns ingen anledning att misstänka sådana effekter, men behandla ändå ämnet med försiktighet och rapportera eventuella symptom eller skador till tillverkaren eller distributören.

Reproduktionstoxicitet

Säkra uppgifter om reproduktionsstörande effekt saknas. Det finns ingen anledning att misstänka sådana effekter, men behandla ändå ämnet med försiktighet och rapportera eventuella symptom eller skador till tillverkaren eller distributören.

Specifik organtoxicitet - enstaka exponering

- Lätt tillgängliga primärdata till uppgifter om signifikant icke-dödlig toxicitet hos människor efter enstaka exponering, enligt kriterierna i 1272/2008 Bilaga I saknas. Vid behov av utförliga data, konsultera toxikologisk expertis.
- Säkra uppgifter om icke-dödlig toxicitet hos människor efter enstaka exponering saknas. Det finns ingen anledning att misstänka sådana effekter, men behandla ändå ämnet med försiktighet och rapportera eventuella symptom eller skador till tillverkaren eller distributören.

Specifik organtoxicitet - upprepad exponering

- Lätt tillgängliga primärdata till uppgifter om signifikant icke-dödlig toxicitet hos människor efter upprepad exponering, enligt kriterierna i 1272/2008 Bilaga I saknas. Vid behov av utförliga data, konsultera toxikologisk expertis.
- Säkra uppgifter om icke-dödlig toxicitet hos människor efter upprepad exponering saknas. Det finns ingen anledning att misstänka sådana effekter, men behandla ändå ämnet med försiktighet och rapportera eventuella symptom eller skador till tillverkaren eller distributören.

Fara vid aspiration

- Ej tillämpligt.

11.1.7 Information om sannolika exponeringsvägar

- Exponeringen måste bedömas enligt nedströmsanvändarens kemikaliesäkerhetsbedömning enligt 1907/2006 Artikel 37.

11.1.13 Annan information

- Vid höga halter bedövande eller narkotisk effekt.
- Inverkan på människans mikroflora kan ej påvisas eller är obetydlig.

AVSNITT 12: EKOLOGISK INFORMATION

12.1 TOXICITET

I de kvantiteter som denna produkt används kan man bortse från påverkan på miljön. Observera dock att närmiljön kan påverkas och att alla utsläpp i naturen kan påverka ekosystemen.

12.2 PERSISTENS OCH NEDBRYTBARHET

Uppgift om persistens och nedbrytbarhet saknas.

12.3 BIOACKUMULERINGSFÖRMÅGA

Uppgift om bioackumulering saknas.

12.4 RÖRLIGHETEN I JORD

Uppgift om rörlighet i naturen saknas.

12.5 RESULTAT AV PBT- OCH VPVB-BEDÖMNINGEN

Ej angivet

12.6 ANDRA SKADLIGA EFFEKTER

Ej angivet

AVSNITT 13: AVFALLSHANTERING

13.1 AVFALLSBEHANDLINGSMETODER

Avfallshantering för produkten

- Punktera inte behållaren.
- Kasta inte i kamin eller annan eldstad.
- Släpp inte ut gasen där det finns risk för bildning av explosiva blandningar i luften.

Klassificering enligt 2008/98

Rekommenderad avfallskod: 16 05 04 Gaser i tryckbehållare (även haloner) som innehåller farliga ämnen.

Återvinning av produkten

Små mängder återvinns normalt inte; För större mängder kontakta leverantören.

AVSNITT 14: TRANSPORTINFORMATION

Denna produkt förväntas endast transporteras på väg eller järnväg och är därför endast bedömd enligt regelverken ADR/RID. Skulle annat transportsätt bli aktuellt, kontakta utgivaren av detta säkerhetsdatablad.

14.1 UN-NUMMER

1011

14.2 OFFICIELL TRANSPORTBENÄMNING

BUTAN

14.3 FAROKLASS FÖR TRANSPORT KLASS

2: Gaser

Klassificeringskod (ADR/RID)
2F: Gas typ 2 och Brandfarlig

Sekundärfara (IMDG)
Etiketter

14.4 Förpackningsgrupp
Förpackningsgrupp: Ej tillämpligt

14.5 Miljöfaror
Ej tillämpligt

14.6 Särskilda försiktighetsåtgärder
Tunnelrestriktioner
Tunnelkategori: B/D.

14.7 Bulktransport enligt bilaga II till MARPOL 73/78 och IBC-koden
Ej tillämpligt

14.8 Övrig transportinformation
Transportkategori: 2; Högsta totalmängd per transportenhet 333 kg eller liter.

AVSNITT 15: GÄLLANDE FÖRESKRIFTER

15.1 FÖRESKRIFTER/LAGSTIFTNING OM ÄMNET ELLER BLANDNINGEN NÄR DET GÄLLER SÄKERHET, HÄLSA OCH MILJÖ

Ej tillämpligt.

15.2 KEMIKALIESÄKERHETSBEDÖMNING

Bedömning och kemikaliesäkerhetsrapport enligt 1907/2006 Bilaga I har ännu ej utförts.

AVSNITT 16: ANNAN INFORMATION

16A. UPPLYSNINGAR OM VILKA FÖRÄNDRINGAR SOM HAR GJORTS AV DEN FÖREGÅENDE VERSIONEN

Revisioner av detta dokument

Tidigare versioner

2015-04-09 Revisionerna har om ej annat anges skett som ett led i allmän översyn baserad på förändrade bestämmelser

16B. FÖRKLARING TILL FÖRKORTNINGARNA I SÄKERHETS DATABLEDET

Fulltext för koder för faroklass och kategori nämnda i Avsnitt 3

Flam Gas 1: Extremt brandfarlig gas (Kategori 1)

Press Gas P: Komprimerad gas

No tox haz: Ej klassificerad som giftig

Utförlig definition av farorna nämnda i Avsnitt 2**Flam Gas 1**

Gaser som vid 20 °C och normaltrycket 101,3 kPa

- a) är antändbara i en blandning med luft vid en koncentration av 13 volymprocent eller lägre, eller
- b) har ett brännbarhetsområde i luft om minst 12 procentenheter oberoende av den undre brännbarhetsgränsen.

Liq Press gas

- Kondenserad gas. Gaser som i förpackat tillstånd under tryck är delvis flytande vid temperaturer över -50 °C utan angivande av kritisk temperatur

Förklaringar till förkortningar i Avsnitt 14

- ADR Europeiska överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg
- RID Reglementet för internationell transport av farligt gods på järnväg
- Tunnelrestriktionskod: B/D; Transport i tank: Passage förbjuden genom tunnlar av kategori B, C, D och E, Annan transport:
- Passage förbjuden genom tunnlar av kategori D och E.
- Transportkategori: 2; Högsta totalmängd per transportenhet 333 kg eller liter.

16C. HÄNVISNINGAR TILL VIKTIG LITTERATUR OCH DATAKÄLLOR**Datakällor**

- Primärdata för beräkningen av farorna har i första hand hämtats från den officiella europeiska klassifikationslistan, 1272/2008 Bilaga I, uppdaterad till 2015-04-09.
- Där sådana uppgifter saknas har i andra hand använts den dokumentation som ligger till grund för den officiella klassificeringen, t ex IUCLID (International Uniform Chemical Information Database). I tredje hand har använts information från ansedda internationella kemikalieföretag, och i fjärde från övrig tillgänglig information, t ex från andra leverantörers säkerhetsdatablad eller från ideella organisationer, varvid en expertbedömning skett av källans trovärdighet. Om, trots detta, tillförlitlig information inte hittats, så har farorna bedömts av expertis på grundval av kända faror från liknande ämnen, varvid principerna i 1907/2006 och 1272/2008 har följts.

Fulltext för författningar nämnda i detta säkerhetsdatablad

453/2010	KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EU) nr 453/2010 av den 20 maj 2010 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (REACH)
1272/2008	EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006
AFS 2011:18	Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om hygieniska gränsvärden
89/391	RÅDETS DIREKTIV (89/391/EEG) av den 12 juni 1989 om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet
98/24	RÅDETS DIREKTIV 98/24/EG av den 7 april 1998 om skydd av arbetstagares hälsa och säkerhet mot risker som har samband med kemiska agenser i arbetet (fjortonde särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG)
1907/2006	EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG Artikel 37 KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EG) nr 552/2009 av den 22 juni 2009 om ändring av bilaga XVII till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (REACH)

2008/98 EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2008/98/EG av den 19 november 2008
om avfall och om upphävande av vissa direktiv

**16D. METODER FÖR ATT UTVÄRDERA INFORMATION SOM AVSES 1272/2008 ARTIKEL 9 SOM
ANVÄNDES FÖR KLASSIFICERINGEN**

Officiell europeisk klassifikation: 453/2010.

16E. EN FÖRTECKNING ÖVER RELEVANTA FAROANGIVELSER OCH SKYDDSANGIVELSER

Fulltext för faroangivelser enligt GHS/CLP nämnda i Avsnitt 3

H220 Extremt brandfarlig gas

H280 Innehåller gas under tryck. Kan explodera vid uppvärmning

**16F. RÅD OM LÄMPLIG UTBILDNING FÖR ANSTÄLLDA FÖR ATT SKYDDA MÄNNISKORS
HÄLSA OCH MILJÖN**

Varning för felaktig användning

Denna produkt kan orsaka skada vid felaktig användning. Tillverkaren, distributören eller leverantören ansvarar ej för skador till följd av annan användning än den för vilken produkten är avsedd.

Övrig relevant information

Detta säkerhetsdatablad har genererats av programmet KemRisk®, KemRisk Sweden AB, Teknikringen 10, SE-583 30 Linköping, Sverige, www.kemrisk.se